

PRAWO KONSTYTUCYJNE

Kazusy

redakcja naukowa Monika Florczak-Wątor

Monika Florczak-Wątor, Paulina Jabłońska
Kacper Koman, Michał Matusiak
Kamil Prokopowicz, Ziemowit Syta

PRAWO KONSTYTUCYJNE

Kazusy

redakcja naukowa Monika Florczak-Wątor

Monika Florczak-Wątor, Paulina Jabłońska
Kacper Koman, Michał Matusiak
Kamil Prokopowicz, Ziemowit Syta

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 30 kwietnia 2020 r.

Recenzent

Prof. dr hab. Piotr Tuleja

Wydawca

Joanna Dzwonnik

Redaktor prowadzący

Joanna Otówek

Opracowanie redakcyjne

Anna Krzesz

Projekt okładek serii

Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

Autorami poszczególnych kazusów są:

Paulina Jabłońska: 1.5, 1.8, 2.7, 2.8, 3.7, 3.8, 4.6, 4.7, 5.6, 5.7, 6.7, 6.8, 7.6, 7.7, 8.3

Kacper Koman: 1.1, 1.10, 2.2, 2.10, 3.1, 3.2, 4.1, 4.8, 5.1, 5.8, 6.1, 6.9, 7.1, 7.8, 8.4

Michał Matusiak: 1.6, 1.7, 2.3, 2.4, 3.4, 3.6, 4.2, 4.3, 5.3, 5.4, 6.4, 6.5, 7.3, 7.4, 8.2

Kamil Prokopowicz: 1.3, 1.4, 2.5, 2.6, 3.5, 3.9, 4.4, 4.5, 5.5, 5.9, 6.3, 6.6, 7.5, 7.9, 8.1

Ziemowit Syta: 1.2, 1.9, 2.1, 2.9, 3.3, 3.10, 4.9, 4.10, 5.2, 5.10, 6.2, 6.10, 7.2, 7.10, 8.5

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2020

ISBN 978-83-8187-981-1

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW	9
WPROWADZENIE	11
Rozdział I	
TECHNIKA ROZWIĄZYWANIA KAZUSÓW	17
Rozdział II	
KAZUSY	26
1. Zagadnienia od nr 1 (źródła prawa)	
do nr 4 (status deputowanych)	27
Kazus nr 1.1	27
Kazus nr 1.2	29
Kazus nr 1.3	31
Kazus nr 1.4	33
Kazus nr 1.5	35
Kazus nr 1.6	37
Kazus nr 1.7	39
Kazus nr 1.8	41
Kazus nr 1.9	42
Kazus nr 1.10	43
2. Zagadnienia od nr 1 (źródła prawa)	
do nr 5 (parlament)	45
Kazus nr 2.1	45
Kazus nr 2.2	47
Kazus nr 2.3	49
Kazus nr 2.4	51

Kazus nr 2.5	53
Kazus nr 2.6	55
Kazus nr 2.7	57
Kazus nr 2.8	58
Kazus nr 2.9	59
Kazus nr 2.10	60
3. Zagadnienia od nr 1 (źródła prawa)	
do nr 6 (Rada Ministrów)	62
Kazus nr 3.1	62
Kazus nr 3.2	64
Kazus nr 3.3	66
Kazus nr 3.4	68
Kazus nr 3.5	70
Kazus nr 3.6	72
Kazus nr 3.7	74
Kazus nr 3.8	76
Kazus nr 3.9	77
Kazus nr 3.10	79
4. Zagadnienia od nr 1 (źródła prawa)	
do nr 7 (Prezydent RP)	81
Kazus nr 4.1	81
Kazus nr 4.2	83
Kazus nr 4.3	85
Kazus nr 4.4	87
Kazus nr 4.5	89
Kazus nr 4.6	91
Kazus nr 4.7	92
Kazus nr 4.8	93
Kazus nr 4.9	95
Kazus nr 4.10	97
5. Zagadnienia od nr 1 (źródła prawa)	
do nr 8 (Trybunał Konstytucyjny)	99
Kazus nr 5.1	99
Kazus nr 5.2	101
Kazus nr 5.3	103
Kazus nr 5.4	105
Kazus nr 5.5	107

Kazus nr 5.6	109
Kazus nr 5.7	110
Kazus nr 5.8	111
Kazus nr 5.9	113
Kazus nr 5.10	115
6. Zagadnienia od nr 1 (źródła prawa) do nr 9 (zrzeszenia, zgromadzenia i związki wyznaniowe)	116
Kazus nr 6.1	116
Kazus nr 6.2	118
Kazus nr 6.3	120
Kazus nr 6.4	122
Kazus nr 6.5	124
Kazus nr 6.6	126
Kazus nr 6.7	128
Kazus nr 6.8	129
Kazus nr 6.9	130
Kazus nr 6.10	132
7. Zagadnienia od nr 1 (źródła prawa) do nr 11 (Trybunał Stanu)	133
Kazus nr 7.1	133
Kazus nr 7.2	135
Kazus nr 7.3	137
Kazus nr 7.4	139
Kazus nr 7.5	141
Kazus nr 7.6	143
Kazus nr 7.7	144
Kazus nr 7.8	145
Kazus nr 7.9	147
Kazus nr 7.10	149
8. Zagadnienia od nr 1 (źródła prawa) do nr 14 (władza sądownicza)	150
Kazus nr 8.1	150
Kazus nr 8.2	152
Kazus nr 8.3	154
Kazus nr 8.4	155
Kazus nr 8.5	157

Rozdział III	
PODPowiedzi do KAZUSÓW	159
WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH	257
WYKAZ ORZECZEŃ TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ...	259
INDEKS ZAGADNIEŃ PORUSZANYCH W KAZUSACH	261
O AUTORACH	263

WPROWADZENIE

Praca każdego prawnika zajmującego się praktyką prawniczą polega na rozwiązywaniu różnego rodzaju kazuśów. Jedne z nich są prostsze, czasem powtarzalne, inne bardziej skomplikowane, rzadko spotykane. W jednych podstawową trudnością jest właściwe zrekonstruowanie stanu faktycznego, w innych problematyczny jest stan prawny i ustalenie relewantnych dla danej sprawy przepisów. Rzadko istnieje tylko jedno możliwe rozwiązanie problemu prawnego pojawiającego się na tle danego stanu faktycznego. Najczęściej prawnie dopuszczalnych jest kilka rozwiązań, z których prawnik musi umieć wybrać to najlepsze, najbardziej optymalne, racjonalne, opłacalne. Umiejętność rozwiązywania kazuśów musi zatem w jednakowym stopniu posiadać sędzia, adwokat, prokurator czy radca prawny. Przedstawiciele tych zawodów rozwiązują oczywiście w swojej praktyce prawniczej różne kazusy, dotyczące różnych problemów i różnych dziedzin prawa, ale technika, którą stosują, jest podobna. Wiedzę i umiejętności potrzebne do rozwiązania kazuśu każdy przysły prawnik powinien nabyć i wyćwiczyć w trakcie studiów prawniczych. W swojej dalszej karierze sędziego, prokuratora, adwokata czy radcy prawnego ową wiedzę i umiejętności powinien rozwijać i udoskonalać.

Celem niniejszej publikacji, adresowanej przede wszystkim do studentów studiów prawniczych, jest pomoc w opanowaniu techniki rozwiązywania kazuśów z zakresu prawa konstytucyjnego. Kazusy, które student tu znajdzie, zawierają wymyślone historie, mniej lub bardziej prawdopodobne, w których występują rzeczywiste i wymagające rozwiązania problemy prawne. Wszystkie kazusy dotyczą problematyki

stosowania Konstytucji RP z 1997 r. oraz aktów prawnych, które ustawę zasadniczą wykonują i rozwijają. Niektóre opisane w kazusach historii nawiązują do problemów już kiedyś zaistniałych w praktyce stosowania Konstytucji RP przez organy władzy publicznej. Inne opisane zdarzenia fikcyjne, które czytelnik w tych kazusach znajdzie, mogą wydawać się irracjonalne i zupełnie nieprawdopodobne. Nie oznacza to jednak, że takie niemożliwe do wyobrażenia zdarzenia nigdy nie zaistnieją. Praktyka ustrojowa dostarcza bowiem wielu przykładów działań organów władzy publicznej, które nie mieszczą się w jakichkolwiek schematach racjonalnego myślenia prawniczego. To co w świetle przepisów prawnych wydaje się niemożliwe, w rzeczywistości może zatem zaistnieć, rodząc konkretne problemy prawne wymagające rozwiązania. Parafrazując słowa Hamleta z dramatu Wiliama Shakespeare'a, można więc powiedzieć, że jest więcej problemów prawnych na ziemi i w niebie, niż potrafią to przewidzieć prawnicy. W prawie nie ma zatem problemów czysto teoretycznych, każdy może kiedyś stać się problemem realnym, z którym prawnicy będą musieli się zmierzyć.

Technika rozwiązywania kasusów została przybliżona czytelnikowi w rozdziale I niniejszej publikacji. Wskazano tam specyfikę kasusów z zakresu prawa konstytucyjnego, szczególny charakter przepisów ustrojowych oraz szczególne zasady ich wykładni i stosowania, a także podstawowe problemy związane z rozwiązywaniem tego rodzaju kasusów. Technikę rozwiązywania kasusów wyjaśniono nie tylko teoretycznie, ale również praktycznie na przykładzie konkretnych wycinkowo ujętych stanów faktycznych. Warto zaznaczyć, że choć technika rozwiązywania kasusów rządzi się pewnymi uniwersalnymi zasadami, to jednak warsztat pracy każdego prawnika jest inny. Prawnicy w różny sposób przygotowują bowiem opinie prawne, formułują pozwy czy apelacje, prezentują argumentację prawną, przekonują do swoich racji. Każdy prawnik powinien sam wypracować i rozwinąć swój własny warsztat prawniczy. Stąd w rozdziale I nie staramy się pokazać idealnego sposobu rozwiązania kasusu, bo taki zapewne nie istnieje, lecz raczej przedstawić główne problemy techniczne, z którymi prawnik (a także student studiów prawniczych) musi się zmierzyć, rozwiązując kasus.

Rozdział II jest zbiorem bardzo różnorodnych kasusów dotyczących tematyki sytuującej się w obrębie prawa konstytucyjnego. Staraliśmy się, by kasusy miały charakter kompleksowy i nie ograniczały się do problemów dotyczących jednego konkretnego zagadnienia. Żeby ułatwić czytelnikowi sprawne poruszanie się w tym „gąszczu” mniej lub bardziej prawdopodobnych historyjek kasusowych, postanowiliśmy zakres tematyczny poszczególnych rozdziałów powiązać z tokiem uniwersyteckiego kursu z prawa konstytucyjnego. Punktem wyjścia był dla nas kurs z tego przedmiotu oferowany studentom pierwszego roku Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego. Kolejność omawiania poszczególnych zagadnień w ramach tego kursu prezentuje „Wykaz zagadnień” otwierający rozdział II. Podobnie uporządkowane zostały testy i pytania otwarte w ramach pierwszej części publikacji, której kontynuację (część drugą) stanowi niniejsza praca¹. Naszym celem było bowiem stworzenie publikacji dwuczęściowej, pomocnej studentom w nauce prawa konstytucyjnego, w ramach której obie części korespondowałyby tematycznie ze sobą i wzajemnie się uzupełniały. W dalszej części rozdziału II uporządkowano wszystkie kasusy w kolejnych ośmiu podrozdziałach z uwzględnieniem wspomnianego „Wykazu zagadnień”. W każdym kolejnym rozdziale do materii pojawiającej się w poprzednim rozdziale dodawane są nowe zagadnienia, wedle kolejności ich ujęcia w „Wykazie zagadnień”. Zakres tematyczny kasusów zawarty w poszczególnych rozdziałach wynika z tytułów tych rozdziałów, które również nawiązują do wspomnianego „Wykazu zagadnień”.

Ostatni rozdział III zawiera odpowiedzi, które mają studentowi pomóc w samodzielnym rozwiązaniu kasusów zawartych w rozdziale II. W kluczu do każdego kasusu nie tylko wskazano problemy wymagające rozwiązania, ale również zamieszczono wskazówki dotyczące sposobu ich rozwiązania, w tym również relewantne dla danego stanu faktycznego przepisy. Pewnym ułatwieniem w zakresie identyfikacji problemów prawnych wymagających rozwiązania są pytania

¹ Zob. *Prawo konstytucyjne. Testy, pytania i odpowiedzi*, red. M. Florczak-Wątor, Warszawa 2020.

zamieszczane bezpośrednio pod treścią przypadku. Rozwiązanie przypadku nie może jednak polegać wyłącznie na udzieleniu odpowiedzi na te pytania, o czym jeszcze będzie mowa w rozdziale poświęconym technice rozwiązywania przypadków. Te ułatwienia w postaci pytań pod treścią poszczególnych przypadków postanowiliśmy stopniować, stąd też pod pierwszymi przypadkami z każdego rozdziału pytania te są bardzo szczegółowe, pod kolejnymi bardziej ogólne, a pod ostatnimi zastąpiono je ogólnym poleceniem oceny przedstawionego stanu faktycznego w świetle obowiązujących przepisów prawnych.

Kazusy, podobnie jak klucze do nich, mają charakter autorski, stąd też, choć wprowadziliśmy pewne konieczne ujednolicenia, staraliśmy się zachować specyficzne i charakterystyczne dla poszczególnych autorów pomysły na fabułę przypadku i podpowiedzi w jego rozwiązaniu. Dążyliśmy do tego, aby każdy przypadek był ciekawy sam w sobie i tworzył pewną zamkniętą i spójną historię nasyconą różnego rodzaju problemami prawnymi. Autorami wszystkich przypadków są studenci Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego: Pani Paulina Jabłońska, Pan Kacper Koman, Pan Michał Matusiak, Pan Kamil Prokopowicz oraz Pan Ziemowit Syta. Wszyscy ci studenci aktywnie działają w ramach Towarzystwa Biblioteki Słuchaczy Prawa, będącego najstarszą, istniejącą od 1851 r., studencką organizacją naukową na Uniwersytecie Jagiellońskim. Korzystając ze swoich doświadczeń związanych z własnym przygotowaniem do egzaminu z Prawa konstytucyjnego oraz późniejszym przygotowaniem do tego egzaminu swoich młodszych kolegów w ramach zajęć dydaktycznych oferowanych im przez Koło Naukowe Prawa Konstytucyjnego TBSP UJ, studenci ci postanowili stworzyć publikację kompleksowo przygotowującą do tego egzaminu i jego trzech części: testów, pytań opisowych i przypadków. Niniejsza publikacja, będąca drugą częścią tego zamysłu, stanowi jednocześnie jego finalizację. Za pomoc na etapie opracowania koncepcji tej pracy oraz konsultacje dotyczące różnych jej fragmentów pragniemy podziękować pracownikom i doktorantom Katedry Prawa Konstytucyjnego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Szczególne podziękowania, za przygotowanie recenzji wydawniczej, kierujemy na ręce kierownika Katedry Prawa Konstytucyjnego UJ, Pana Profesora Piotra Tulei.

Monika Florczak-Wątor – doktor habilitowany nauk prawnych, profesor w Katedrze Prawa Konstytucyjnego Uniwersytetu Jagiellońskiego; kierownik Centrum Interdyscyplinarnych Studiów Konstytucyjnych Uniwersytetu Jagiellońskiego; radca prawny; członek zarządu Polskiego Towarzystwa Prawa Konstytucyjnego, członek Komisji Prawniczej Polskiej Akademii Umiejętności oraz członek European Group of Public Law; autorka ponad 100 publikacji naukowych, w tym kilku monografii.

Publikacja jest zbiorem kilkudziesięciu przypadków z zakresu prawa konstytucyjnego. Przypadki mają charakter przekrojowy, nie ograniczają się do problemów dotyczących jednego konkretnego zagadnienia. Ich tematyka oraz sposób uporządkowania w książce powiązane są z tokiem uniwersyteckiego kursu z prawa konstytucyjnego.

Czytelnicy znajdą tu:

- przypadki,
- odpowiedzi do przypadków (wskazane problemy wymagające rozwiązania i odpowiednie do danego stanu faktycznego przepisy),
- rozdział poświęcony technice rozwiązywania przypadków.

Podział publikacji na rozdziały umożliwia korzystanie z niej zarówno podczas stopniowego zdobywania wiedzy w ciągu roku akademickiego, jak i w ramach kilkunastu powtórek przed egzaminem.

Książka skierowana jest przede wszystkim do studentów przygotowujących się do zajęć, kolokwium i egzaminu z tego przedmiotu lub przedmiotów pokrewnych (niezależnie od uczelni i trybu studiów), a także do wszelkich innych osób chcących zweryfikować swoją wiedzę z zakresu prawa konstytucyjnego, w szczególności do kandydatów na aplikację prawniczą, aplikantów przystępujących do egzaminów sędziowskich, prokuratorskich, adwokackich czy radcowskich, jak również licealistów biorących udział w olimpiadach.

ISBN 978-83-8187-981-1

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

CENA 39 ZŁ (W TYM 5% VAT)